Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 6904.

LETO—YEAR XIX. | Cena lista je $5.00 | Entered as second-class matter January 23, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. | Chicago, Ill., sobota, 4. decembra (December 4), 1926. | Subscription $5.00 Yearly | ŠTEV.—NUMBER 284

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

DVA VAŽNA DELAVSKA ZAKONA BOSTA SPREJETA

Znamenja so tukaj, da bosta sprejeta. — Poleg dveh zakonov so še drugi, ki so važni za delavce. — Nevarnosti pa ni, da bo sprejeta predloga proti tujezemcem.

Washington, D. C. — Med delavskimi zakoni sta dve zakonski predlogi, za kateri se bo delavstvo pognalo, da bodeta sprejeti še v tem kongresnem zasedanju. To sta predlogi za delavski odškodninski zakon v Distriktu Kolumbije in odškodninski zakon za pristaniščne delavce in delavce, ki izvršujejo popravila na ladijah, ki so v pristanu. Obe predlogi sta počasi napredovali skozi zadnja tri kongresna zasedanja, in zdaj je prilika, da bosta obe sprejeti.

Odškodninska predloga za delavce Distrikta Kolumbije, ki jo podpira Ameriška delavska federacija, je poznana kot Fitzgeraldova predloga. Za podlago ima odškodninski zakon, ki je veljaven v državi Ohio. Coolidgevi podporniki podpirajo Underhillovo predlogo, ki je naklonjena privatnim zavarovalnim družbam. Naobratno pa po Fitzgeraldovi predlogi upravlja država zavarovalninski sklad.

Odborniki organizacije pristaniščnih delavcev so se potrudili, da je bila predloga za zavarovanje pristaniščnih delavcev sprejeta v kongresni zbornici. Zavarovalninski sklad bo pod federalno kontrolo.

Zelo važna je tudi zakonska predloga, ki se peča s starostnim zavarovanjem civilnih uslužbencev. Dalje so važni amendmenti k La Folletovemu mornarskemu zakonu in imigracijskemu zakonu. Toda nevarnosti ni nobene, da bo sprejet zakon za registriranje in deportiranje tujezemcev. Proti tej predlogi so z vso močjo nastopili Ameriška delavska federacija in vsi napredni elementi.

Delavske novice

Železničarji dobili povišek.

New York. — Železniško razsodišče je 2. t. m. odločilo, da se poviša mezda železničarjem na petdesetih železnicah na vzhodni strani Združenih držav za sedem in pol odstotka. Železničarji so zahtevali 19 odstotkov. Okrog 90,000 delavcev je deležnih poviška.

Unija nameščencev American Express kompanije, ki šteje 65,000 članov, je tudi sklenila, da poveri svojo zahtevo za povišanje mezde razsodišču.

Organizirani zdravniki zahtevajo še enkrat več plače.

Chicago. — Novoorganizirana unija zdravnikov, ki so nameščeni v mestnih zdravstvenih zavodih, je sklenila v četrtek zvečer na svoji seji, da bo zahtevala 100-odstotno povišanje plače. Dr. James Steffans, predsednik unije, je izjavil, da zdravniki prejemajo $90 do $100 mesečne plače, zdaj pa zahtevajo $200 in poleg tega še $75 za vzdržavanje avtomobila. Mestni zdravniki že niso imeli osem let nobenega priboljška pri plači. Zdravniška unija ima 130 članov in je priključena Čikaški delavski federaciji in s to vred Ameriški delavski federaciji. To je prva unija zdravnikov v Ameriki, ki se je pridružila delavski organizaciji.

Fordovi delavci imajo "počitnice".

Detroit, Mich. — Ford je naznanil 2. decembra, da je zaprl svoje avtomobilske tovarne za osem dni radi letnega inventarja. Pravi, da bodo tovarne zopet odprte prihodnji teden.

Državni department razgaljen kot tovarna za propagando

Pomožnemu tajniku Oldsu v državnem departmentu se očita inspiracija protimehiške propagande. — Zadeva se bo rešetala v senatu.

Washington, D. C. — Senator Wheeler iz Montane in senator Norris iz Nebraske sta obljubila, da v senatu spravita na dnevni red akcijo proti pomožnemu tajniku v državnem departmentu Robert E. Oldsu, kateremu se očita, da je tajno inspiriral tri največje časniške družbe v Združenih državah, da se o mehiških in nikaragvaških liberalcih govori kot o boljševikih. Dnevnik "St. Louis Post-Dispatch" je prvi prinesel članek o državnem departmentu kot tovarni za propagando. Ta članek je ponatisnil dnevnik "Baltimore Sun", ki ga skoraj čita vsak, ki je v Washingtonu v javnem življenju.

Ko je tajnik Kellogg zabredel v krizo s svojim napadom na mehiške oljne in zemeljiščne zakone in se je umikal od svoje obljube, po kateri bo podpiral le ustavno vlado v Nikaragvi, je bil izvršen tajni poizkus za omamljenje ameriškega tiska. Olds, ki ga je spravil Kellogg v department po dolgih letih družništva v pravni pisarni v Minnesoti, je bil agent za propagando. Poslal je po načelnike treh tiskovnih birojev. Obljubiti so mu morali, da ne citirajo njega.

Na to je po izjavi dnevnika "Post-Dispatch" povedal njim, da so stiki z Mehiko dospeli do akutnega stanja po enoletnem razvijanju, ki je departmentu povzročalo veliko preglavice.

List trdi, da je rekel te besede: "Neželjen fakt je ta, da je mehiška vlada dandanes boljševiška. Mi ne moremo tega dokazati, toda moralno smo o tem prepričani, da postoji med Mehiko in Moskvo gorka vez simpatije, ako že ne aktualni sporazum.

"Trajen dotok boljševiške propagande teče iz Mehike doli v Centralno Ameriko, ki je naperjen proti lastninskim pravicam in določen za to, da izpodkoplje vlade, kot so zdaj ustanovljene. Mi želimo, da se ta slika pokaže ameriškemu ljudstvu, in jaz želim vašega nasveta in sodelovanja v tej smeri."

Ko je eden izmed časnikarjev priporočil, da naj department poda svojo izjavo javnosti, je Olds pojasnjeval, da je kaj takega nemogoče.

"Seveda, vi morate realizirati, zakaj department ne more podati take resne izjave proti vladi, s katero obdržava prijateljske stike," izjavlja list, da je rekel Olds.

Diskuzija se je na to nadaljevala, kako se naj ta neodgovorna megla spusti proti Callesovi vladi. Naslednje jutro je "Asociirani tisk" prinesel dolgo povest, da je Kellogg priznal vojaškega poveljnika Adolfo Diaza za predsednika Nikaragve. Ta povest je končala, da se je prikazen v Mehiki rojene boljševiške hegemonije, ki interevenira med Združenimi državami in panamskim prekopom, že vrinila med ameriško-mehiške razmere, ki so napete.

Senator Borah, predsednik senatnega odseka za tujezemske zadeve, ni hotel govoriti, ko se mu je poročalo, da dnevnik Post-Dispatch pripoveduje, kaj je Olds tajno storil, da se ukinejo prijateljski stiki med Ameriko in Mehiko. Tudi Olds ni hotel ziniti besede. Ampak senator Norris, vodja naprednega elementa v senatu, je napravil obljubo.

Izrazil se je, da bo skušal dognati, ako se more kaj ukreniti glede prakse državnega departmenta, po kateri se dela sovražna in anonimna propaganda proti vladi, s katero obdržava Amerika prijateljske stike.

Senator Wheeler je rekel, da je Kelloggova akcija karakteristična, kakšen je Kelloggov režim v departmentu s svojimi neodgovornimi metodami za prelom stikov z Mehiko. Pripomnil je, da bo dežela o tem dogodku slišala, ko se kongres snide k zasedanju.

Ob času, ko je Shipstead, član farmarske delavske stranke porazil Kellogga, ki je kandidiral v senat, sta Kellogg in Olds kričala, da so boljševiki v Ameriški delavski federaciji in v farmarski delavski stranki v Minnesoti. Kellogg in Olds najbrž vidita povsod boljševike, kjer se ne zbirajo reakcijonarji in kujejo načrte proti ljudstvu.

NEVARNI PETROLEJ.

Hči mrtva, oče smrtnonevarno opečen, mati poškodovana.

Freeport, Ill. — Na domu Charles Reesa je nastala silna eksplozija, ker se je rabil petrolej kot netivo v štedilniku. Takoj po eksploziji je bila vsa hiša zavita v plamen. Šest let stara hčerka Irene se je zadušila, oče je zadobil smrtnonevarne opekline, ker je skušal rešiti svojo hčerko, mati je pa zelo opečena.

Bivši policaj eksekutiran.

Ossining, N. Y. — John J. Brennan, bivši policaj v Brooklynu, je bil v četrtek usmrčen na električnem stolu v Sing Singu radi umora. Brennan je v zadnjem maju ustrelil Samuela Kraniofa, ki je prišel na policijsko postajo z neko pritožbo.

Samomori otrok.

Letts, Iowa. — Wayne Miltrell, 15-letni farmarski deček, se je v torek zvečer obesil v hlevu svojega očeta. Vzrok ni znan.

New York. — David Stein, 12-letni šolarček, se je v sredo obesil v svoji spalnici.

Agitirajte za "Prosveto"!

Krasinov pepel pokopan blizu Lenina

Inženir nasledi Krasina kot poslanik v Londonu.

Moskva, 3. dec. — Pepel sovjetskega diplomata Leonida Krasina, ki je pred enim tednom umrl v Londonu, je bil včeraj položen v revolucijonarno grobnico v obzidju Kremla nedaleč od Leninovega groba na Rdečem trgu. Žaro s pepelom, ki je stala na visokem rdeče-črnem nošalu, okrašenem s komunističnim znakom srpa in kladiva, so nesli ljudski komisarji Rikov, Kalinin, Voršiljev in Litvinov ob velikanskem spremstvu delavcev in rdečih vojakov.

London, 3. dec. — Iz Moskve javljajo, da bo sovjetski inženir Stomanijakov imenovan poslanikom v Angliji.

TISKARSKI ŠKRAT.

Poredni tiskarski škrat je napravil neljubo pomoto v štev. 281 "Prosvete" v agitatoričnem prispevku "Koliko članov še ne ve itd." V deveti vrsti od zgoraj doli se pravilno čita: "ljen; in kdor ne čita vsak dan itd."

39 DELAVCEV, ČLANOV I.W.W., ŠE V ZAPORU

Sto osem jih je bilo letos izpuščenih iz zaporov. — Največ jih je v kalifornijskih ječah.

New York, N. Y. (F. P.) — Peo Monaldi, tajnik organizacije Industrijalnih delavcev sveta, ki zbira darove za Božič za one člane, ki so še v ječi, vidi, da pojema preganjanje članov njegove organizacije. Federaliziranemu tisku je sporočil, da je bilo v letu 1926 izpuščenih iz ječe sto osem članov, devet in trideset se jih pa še nahaja v ječi, in za te pobira splošni obrambni odbor darove, da se jim omilijo božični prazniki, pa za njih družine, da ne trpe pomanjkanja.

Največ jih je v ječi v Kaliforniji, in sicer jih je v kalifornijskih ječah pet in dvajset. Zakon proti sindikalizmu v tej državi je danes mrtva črka. Več ko šestdeset članov organizacije je zapustilo ječo v tem letu, letos pa ni bil noben član več obsojen po zakonu, ki določa, da ga vsak krši, ki je član organizacije I. W. W. Zakon je pričel pokati pred tremi leti, ko je potekla službena doba javnega tožitelja Woolwina v Los Angelesu, ki je bil poznan kot najhujši preganjalec članov te organizacije. V mesecu juniju 1924 so bili Monaldi in še trinajst drugih oproščeni, ko so prišli pred sodišče, ker so bili člani I. W. W. Organizacija zopet pridobiva na članih v konstrukcijski industriji.

V državi Washington je še osem članov te organizacije v ječi. Ti so zunaj delavci, ki so v Centraliji branili svojo dvorano, ko je na dan premirja legija izvršila napad nanjo. To se je zgodilo leta 1919. Obsojeni so na ječo od 25 do 40 let, ker so štirje napadalci našli smrt pri napadu na dom organizacije. Trije so pa v ječi, ker so bili obsojeni zaradi kršenja zakona proti kriminalnemu sindikalizmu. Vseh skupaj je zaprtih še enajst.

V South Dakoti je zaprt poljski delavec Frank Godlasky. Obsojen je na 25 let ječe zaradi kršenja protisindikalističnega zakona. Proti njegovi obsodbi je bil napravljen priziv na zvezno sodišče. Argumenti so bili zaslišani v mesecu maju, toda odlok še ni bil izrečen.

V Kansasu je zaprt en član zaradi kršenja protisindikalističnega zakona, v Britski Kolumbiji pa tudi eden, ki čaka na obravnavo za deportiranje.

Tajnik izjavlja, da se za Božič pošlje pet in dvajset dolarjev vsakemu članu, ki se nahaja v ječi.

POMOČ V SILI.

Rešilno moštvo rešilo moštvo s potapljajoče ladje.

Cleveland, Ohio. — Rešilno moštvo iz Eagle Harborja, Mich., je zmagalo v boju z naravnimi elementi na jezeru Erie. Rešilo je moštvo s tovornega parnika "Thomas Maytham", ki je nasedel pri Point Isabelli. Parnik je bil naložen z žitom.

ZA OD POVODNJI PRIZADETE V JUGOSLAVIJI.

Chicago, Ill. — Hrvatska društva sklicujejo javen shod v Hrvatski Sokolski Dom na štev. 1903 South Racine Ave. za nedeljo dne 5. decembra t. l. Začetek shoda ob dveh popoldne. Naznanjeni so trije govorniki. Govoril bo pa lahko vsak, ki se prijavi za besedo. Shod se obdržava v interesu od povodnji prziadetih v Jugoslaviji. Na zborovanje so povabljeni vsi odseki hrvatskih, srbskih in slovenskih društev.

Razgovor v glavnem mestu o ameriškem imperijalizmu

Razgovor bo obdržavala Ljudska liga za rekonstrukcijo. — Leta 1946 bo Amerika v tujezemstvu imela naloženih 50 milijard dolarjev.

Washington, D. C. — Ljudska liga za rekonstrukcijo je sklicala v tukajšnjem mestu diskuzijo v Raleighov hotel s temo "Ameriške koncesije v tujezemstvu in njih pomen za ameriško industrijsko in politično življenje." Diskuzija se bo vršila dne 11. decembra in Benjamin C. Marsh, eksekutivni tajnik lige, je naznanil na programu več govornikov, ki so na glasu izredno dobrih govornikov.

Profesor Chas. Hedges z newyorške univerze bo razpravljal o predmetu: "Ali so koncesije opravičene in naj se zabeležijo?" M. P. Lihaucho bo govoril o koncesijah na Filipinskem otočju. Carleton Beals bo opisal koncesije v Mehiki, Robert W. Dunn bo analiziral "Smernice vlaganja". Savel Zimand bo razpravljal o koncesijah v Rusiji. Socialist Norman Thomas bo govoril o predmetu: "Amerike lastna liga narodov." Dr. E. C. Lindeman bo razpravljal o koncesijah na Poljskem, Ernest Gruening pa o koncesijah v latinski Ameriki.

Zvedenci trgovske zbornice Združenih držav so ocenili, da bodo ameriške vloge v tujezemstvu znašale leta 1946 petdeset milijard dolarjev. Ta vsota je tako velika, da zvedenci sami izjavljajo, da garantira ameriški finančni imperij čez ves svet.

Papež prodaja viteške naslove ameriškim bankirjem

Deset milijonarjev prejelo naslove "malteških vitezov". Prva "visoka čast", ki je doletela Američane.

Rim, 3. dec.—Grof Gian Galeazzo de Thun Hohenstein, veliki mojster "Suverenega vojaškega reda vitezov iz Malte", je včeraj včlanil deset ameriških milijonarjev v omenjeni katoliški viteški red. S tem korakom so prvi Američani postali "malteški vitezi" in imeli bodo svojo viteško podružnico, katero bo zastopal v Rimu grof (katoliška demokracija!) Edward Hearn od Kolumbovih vitezov. Red vitezov iz Malte je najstarejši vojaški red katoliške cerkve. Prvotni namen tega reda je bil, pomagati papežu, da se zgrade bolnišnice v Rimu, danes pa menda eksistira samo še radi parade in ornamenta.

Ameriški milijonarji, katere je papeški Rim povzdignil v "viteze iz Malte", so sledeči:

James Phelan, bankir v Bostonu.

Nicholas F. Brady, predsednik New York Edison kompanije in direktor mnogih bank.

Edward F. Carry, predsednik Pullman Co. v Chicagu.

Patrick E. Crowley, predsednik New York Central železnice v New Yorku.

James A. Farrell, predsednik United States Steel korporacije v New Yorku.

James A. Fayne, bankir v New Yorku.

Edward N. Hurley, bankir v Chicagu.

Moran J. O'Brien, sodnik iz New Yorka.

John J. Rascob, bankir iz Claymonta, Cal.

John D. Ryan, New York, predsednik Anaconda Copper Mining Co.

Revolucija v Rumuniji?

Dunaj, 3. dec. — Včeraj so se razširile po Dunaju vesti, da je v Rumuniji izbruhnila revolucija. Vesti seveda niso potrjene. Vsak poskus, dobiti telefonično zvezo z Bukarešto, je bil brez uspeha. Druga vest se glasi, da je bilo veliko število rumunskih oficirjev odslovljenih iz armade.

13-letni morilec oproščen.

Casper, Wyo. — Lyle Derr, star 13 let, ki je ubil očuha, kateri je pretepal njegovo mater, je bil 1. t. m. oproščen pred mrliškoogledno poroto. Porotniki so razsodili, da je imel deček pravico braniti svojo mater.

V glavnem mestu še ne bo mestnih uličnih železnic

Vsi upi v tem oziru so splavali po vodi. — Nad uličnimi železnicami dobi kontrolo neka newyorška družba.

Washington, D. C. — Vsi upi, da odbor distriktnih komisarjev, ki upravlja mesto Washington, priporoči, da ulične železnice postanejo splošna ljudska lastnina, so splavali po vodi. Eden izmed komisarjev je pred enim mesecem, ko je trajal spor med Capital Traction kompanijo in Washington Railway & Electric kompanijo, podpiral te upe. Neka newyorška kompanija je pokupila večino delnic obeh kompanij. Lokalna uprava pa hoče, da družbi dasta zadovoljivo in splošno službo občinstvu.

Načrte za službo je delala newyorška kompanija, ki je pokupila večino delnic. Načrti bodo morali biti potrjeni od komisarjev, ki bodo zopet iskali odobrenja pri predsedniku Coolidgu, ki jih je imenoval komisarjem. Te načrte bo moral končno odobriti kongres. Novi projekt ne vsebuje nobene besede, da kdaj ulične železnice postanejo splošna ljudska lastnina.

Splošna ljudska lastnina v Washingtonu sta le vodovod in pa tovarna za uničenje odpadkov. Oboji podjetji sta dobičkanosni.

Ženska organizacija odobrila kontrolo porodov

Newyorška "League of Women Voters" je na svoji letni konvenciji sklenila delovati za odpravo protivnih postav.

New York. — Liga ženskih volilk v New Yorku je na svoji letni konvenciji 2. decembra odobrila kontrolo porodov in zaključila, da ima organizacija odslej delovati za spremembo dotičnih zakonov, ki ne dovoljujejo prakticiranje omejitve družine. Tozadevna resolucija je bila po vroči debati sprejeta s 53 proti 42 glasovom. Na prejšnjih zborovanjih je bila resolucija te vrste vselej poražena.

Miss Dorothy Kenyon, predsednica liginega zakonodajstvenega odbora, je predložila in zagovarjala resolucijo. Rekla je med drugim, da kontrola porodov znači uspešen korak k odpravi bede in bolezni v gotovih slojih prebivalstva.

Liga priporoča, da se kazenski zakon, ki zabranjuje izvrševanje kontrole porodov, v toliko izpremeni, da imajo zdravniki pravico dajati kontraceptivna sredstva omoženim ženam kakor tudi potrebne nasvete in informacije, kadar omožene žene iščejo in zahtevajo taka sredstva in informacije.

Liga predloži svoja priporočila newyorški legislaturi med prihodnjim zasedanjem.

NOVA ZMAGA KITAJSKIH LJUDSKIH ČET

Kuomintangovci okupirali Fučov. Sunjatsenova vdova morda dobi predsedništvo. Diktatorji severne Kitajske v desperatni defenzivi.

Amoy, Kitajska, 3. dec. — Kantonske ljudske čete so včeraj okupirale Fučov. Revolucijonarne čete so vkorakale v mesto brez boja. Ameriška topničarka "Hart" je priplula semkaj.

Hankov, 3. dec. — Prihodnjo nedeljo se nastani kitajska ljudska vlada v Vučangu. Kakor danes poročajo, bodo kuomintangovci takoj imenovali provizoričnega predsednika kitajske republike in proklamirali svetu, da je ljudska vlada v Vučangu edina kitajska vlada de facto in de jure, katero mora zunanji svet priznati, ako hoče imeti opravka s Kitajsko. Nadalje poročajo, da bo najbrž vdova drja. Sunjatsena, prvega kitajskega predsednika in ustanovitelja ljudske stranke, imenovana kot začasna predsednica nove kitajske republike.

Generalna protestna stavka kitajskih delavcev proti inozemskemu imperijalizmu poteka mirno v Hankovu in drugih mestih. V hankovškem pristanišču na reki Jangtse se nahaja enajst tujezemskih bojnih ladij z okrog tisoč pomorščaki.

Peking, 3. dec. — Vojaški governerji in diktatorji severnokitajskih provinc so v paniki vsled prodiranja ljudske armade z juga pod vodstvom generala Čangkajšeka in drugih voditeljev kuomintanga. Pred nekaj dnevi so imeli poraženi diktatorji konferenco v Tientsinu in naredili so načrt skupne defenzive. Vse lokalne čete severnokitajskih provinc in Mandžurije se imajo prvič po dolgih letih združiti in mandžurski diktator Čangtsolin je bil izvoljen vrhovnim poveljnikom združenih čet. Reakcijonarna severnokitajska armada se bo imenovala "ankuonsiun", to je "narodna pomirjevalna vojska."

Zanimivo je to, da vsi provinčni governerji ostanejo v skupni armadi kot podpoveljniki, edino nekdanji mogočni generalisimo Vupejfu je popolnoma izključen. To znači, da med kitajskimi militaristi še ni edinstva.

Delavčeve dividende

Everett, Mass. — Dva delavca sta se zastrupila s strupenimi plini v tovarni Beacon Oil kompanije.

PRISTANIŠNI DELAVCI IZVOJEVALI KRAJŠI DELAVNIK.

Pridobili so štiri ure v tednu.

Boston, Mass. — Pristaniščni delavci so sklenili novo pogodbo z brodolastniki in štivadorskimi kompanijami. Po novi pogodbi bodo delali le 44 ur v tednu. Po stari pogodbi so morali delati 48 ur v tednu.

Mezda ostane skoraj taka, kakršna je bila. Od ure se plača 80 centov, za čezurno delo pa $1.20. Ako je treba delati ob času, ki je določen za obedovanje, se plača $2.40 od ure.

Ako tovor zavzema ves spodnji del ladije, tedaj se plača po 85 centov od ure.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $6.00 na leto, $3.50 na pol leta in $1.25 za tri mesece; Chicago in Cicero $6.50 na leto, $3.25 na pol leta, $1.65 za tri mesece, in za inozemstvo $6.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $5.00 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $6.00 per year.

"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Nov. 30, 1926) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

SMRTNA KAZEN.

Pred nekaj dnevi je bilo obsojenih šest kaznjencev na vešala. Pobegnili so iz državne kaznilnice v Statevillu, Ill., in na begu ubili podjetničarja, ker jim je bil na potu na begu iz ječe.

Dokler je trajala obravnava, je dnevno časopisje prineslo vsak dan poročilo o nji in je s pravim veseljem povdarjalo vsako malenkost, ki je bila obtožencem na škodo. Ti obtoženci so bili ljudje brez prijateljev in denarja. Imeli so brezplačne zagovornike, ki so se pošteno trudili, da obtoženci prejmejo milostno kazen, ako jih porotniki že ne oproste krivde.

V "butlegarski" vojni v okraju Cook, v katerem se nahaja mesto Chicago, je bilo umorjenih več ko sto oseb. Med njimi tudi en okrajni javni tožitelj. Vršile so se porotne obravnave in vsi obtoženci, kolikor jih je bilo dozdaj obtoženih glede teh butlegarskih umorov, so bili oproščeni.

Na delavski praznik se je dogodila velika nezgoda na Northwestern železnici. Bilo je več oseb ubitih in ranjenih. Splošno je znano, da so bile zavore pokvarjene ali slabe, tako da niso prijele, ko je bila nevarnost tu in je bila potreba, da primejo. Vozovi so bili staromodni in leseni. Dozdaj ni še bilo ničesar slišati, da je bila uvedena kakšna preiskava proti železniškim ravnateljem zaradi uboja.

Tam na vzhodu se je vršila porotna obravnava proti prominentnim in bogatim ljudem. Soproga nekega protestantovskega župnika je bila s svojimi sorodniki obtožena, da so umorili njenega soproga in njegovo ljubico. Še preden je bila porotna obravnava končana, so poročali dnevniki, da je nekdo slišal, ko je eden izmed porotnikov rekel drugemu porotniku, da je glavna priča, ki je pričala, katere ljudi je videla v usodepolni noči pod jablano, največja lažnivka.

Tam na vzhodu je porota spoznala krivim roparskega umora dva italijanska delavca. Šest let že sedita v ječi in čakata, da sodnik izreče nad njima obsodbo, ki ne more biti drugačna kot smrtna, ker je porota izrekla, da sta kriva umora prve vrste. Njuni odvetniki so vložili priziv za ponovno obravnavo, a sodnik ga je odklonil. Zdaj je bil priziv vložen na najvišje sodišče. Vsi inteligentni ljudje so prepričani, da sta delavca nedolžna in imata toliko stika z umorom, kot novorojeno dete. Kajti dokazalo se je, da so nekatere priče državnega pravdnika pričale po krivem, da sta bila delavca več milj oddaljena ob istem času, ko je bil izvršen umor, in od mesta, na katerem je bil izvršen umor.

Justica je navadno naslikana kot dama z zavezanimi očmi in tehtnico v roki. To pomeni, da je ona slepa in deli pravico za vse enako. Kazenski zakoniki v državah, v katerih je smrtna kazen uvedena, tudi ne pravijo, da je smrtna kazen uvedena samo za siromake, ako izvrše umor, ampak ti zakoniki pravijo, da je smrtna kazen uvedena za vse, ki izvrše umor prve vrste. Pri obrambi pa že naletimo na veliko razliko. Kdor ima denar, si lahko najame odvetnike, ki so na glasu, da so najboljši v deželi.

Justica tudi ni tako slepa dama, kot jo slikajo. Kadar stoji pred njo siromak, obtožen umora, ga privedejo prednjo težko uklenjenega in mogoče je tudi sodnijsko poslopje močno zastraženo. Ako dama justica ne vidi, ker je slepa, pa občuti, da pred njo stoji človek, ki je strašno nevaren človeški družbi.

Kadar privedejo pred njo človeka, ki je bogat in vpliven, pa obtožen umora, ni človek tako težko vklenjen in zastražen kot siromak. Justica kot slepa dama zopet ne vidi tega, ampak ona občuti, da ta človek ni nevaren človeški družbi, ampak je izvršil samo malo zmoto v svojem življenju, ki jo lahko poravna z majhno pokoro.

Ako bi ne bilo nobenega drugega vzroka za odpravo smrtne kazni, kakor edino ta, da justični aparat napravlja vtis na porotnike, kadar prednje privedejo siromaka, obtoženega umora, da je človek nevaren, ali kadar privedejo pred porotnike bogatega človeka, obtoženega umora, da napravi justični aparat vtis na porotnike, da človek ni nevaren, je ta vzrok tako velik, da je treba odpraviti smrtno kazen v vseh državah, v katerih še postoji, ker dva človeka—siromak in bogatin—ako izvršita enoinisto dejanje, nimata enakih ugodnosti, kadar stojita pred damo Justico.

Smrtna kazen izrečena in izvršena se ne da več popraviti, ako se je dama Justica zmotila, ker se je dala voditi od občutkov. Kajti nihče nima moči, da bi mrtve ljudi obujal nazaj v življenje.

SLIKE IZ NASELBIN

Odgovor na dopis iz Fastorije.

Port Arthur, Texas.—Ne da mi vest miru, da ne bi odgovoril na dopis priobčen v Prosveti št. 259 iz Fastorije, Texas.

Dopisnik piše, da zasluži po $2 na dan za dvanajst do šestnajst urno delo. Jaz ne razumem, kako more izhajati s tako plačo.

Ne vem dosti o lesni industriji v Texasu in tudi ne vem, kakšne plače so v tej industriji, ampak so tudi druge industrije, katere plačajo malo boljše kakor pa dopisnik piše o lesni. Jaz sem tudi že enajst let v Texasu, pa ne vem za nobeno delo, da bi plačali $2 za 12- do 16-urno delo.

Jaz delam v rafineriji in najmanjša plača je 50c na uro za belopolitne ter za črnce 35c. Jaz delam v kotlarskem oddelku, kjer plačajo od 64c do 80c na uro. Tudi druge industrije, kolikor je meni znano, plačajo dosti boljše kakor pa omenja dopisnik iz Fastorije. Res je, da v Texasu ni vse tako, kakor bi lahko bilo, ampak katera država pa je taka, da bi bil človek z vsem zadovoljen. Delavec bo prezíran v tej ali drugi državi, dokler se politično ne organizira in dokler ne dene v postavodaje ljudi, kateri bodo naredili postave za delavca. Jaz s tem ne mislim kritizirati dopisnika toliko, kolikor bi jaz rad, da bi ljudje ne mislili, da smo res že v taki sužnosti v Texasu.

Strinjam se pa z njim, kar piše o nazadnjaških ljudeh na meji med Teksasom in Louisiano. Ampak to niso pravi Teksanci in tudi ne ljudje iz severnih držav, ker ti ljudje so proti vsakemu napredku, pa naj bo na političnem ali na gospodarskem polju. Ampak nazadnjaški ljudje so vsi iz Louisiane, francoskega pokoljenja, kateri še sedaj ne znajo angleško govoriti, akoravno so že naseljeni tukaj nad 150 let. Imajo šole, a jih ne obiskujejo, ker jim sploh ni dosti mar za napredek in izobrazbo. Ne mislim s tem mladine, katera obiskuje šole, ampak ljudi, ki pridejo sem iz Louisiane in so stari nad 20 let. Več kakor 50% ne zna ne pisati in brati. Jaz mislim, da dopisnik, odkar je prišel v Teksas in se naselil v Fastorijo, ni bil oddaljen od doma več nego 5 milj, ker drugače ne bi pisal, da je Teksas daleč od Amerike. Ako mu je Teksas predaleč od Amerike, potem mu ni treba v Ameriko iti za boljšo plačo, ampak samo nekoliko milj proti jugu naj gre in dobil bo delo za $4 na 8 ur.

Ne vem v kakšnih razmerah dopisnik živi ,ampak v 13tih letih bi si že lahko nekoliko prebral, ker boljše plače niso ravno tako daleč od njega. Vendar pa naj mi dopisnik iz Fastorije kaj ne zameri, pač pa me lahko obišče, ker jaz sem tudi v Teksasu.

Kakor sem omenil, sem v Teksasu 11 let a tukaj v Port Arthurju šele sedem mesecev. Port Arthur je največje oljno mesto na svetu, tu so namreč največje rafinerije za olje. Gulf Refinery ima zaposlenih 6000 ljudi in Texas Co. jih ima pa 4000 ljudi. So pa še druge majhne rafinerije ob kanalu med Beaumontom in Port Arthurjem.

Delavske razmere bi bile lahko veliko boljše kakor so. Rafinerije so vse odprte delavnice (open shops), kar je pa strokovnih delavcev (building and trades), so pa močni v uniji. Zaslužek je tukaj za navadnega delavca po 50c na uro.

Ne vem, ako je tukaj še kaj Slovencev ali ne, jaz še nisem na nobenega naletel. Ako je kateri tukaj v Port Arthurju in bere ta dopis, naj se pri meni oglasi, ker včasih mi je kar dolgčas po slovenski govorici.

V prihodnjič bom še kaj pisal, ako mi ne bode roka tako trda kakor danes.—**Gus Kunover**, 116 Thomas Blvd.

Darovi za poplavljence.

Krayn, Pa.—Na redni mesečni seji društva Vihar v Kraynu, Pa., je bila prečitana prošnja poplavljencev v stari domovini v okolici Žirov. Ker je društvo Vihar vodilno društvo v naselbini, je sklenilo na seji, da takoj kaj stori v pomoč najbolj prizadetim.

Društvo Vihar, v polnem imenu Slovensko izobraževalno društvo "Vihar," je na redni seji dne 9. novembra darovalo vsoto $50.00 (petdeset dolarjev) v prvo pomoč poplavljencem. Soglasni sklep seje je bil, da se ta vsota razdeli med tiste prizadete, kateri so izgubili svoja domovanja, to je najneobhodnejše—streho nad glavo. Vsota se naj razdeli med tiste prizadete, kateri so izgubili svoje hiše. V ta namen je tudi priporočalo članom društva in rojakom sploh, naj po možnosti kar najhitreje pomorejo prizadetim. Za splošno podporo prizadetemu okraju bomo še posebej pobirali darove. Za nabiratelja sta bila imenovana Louis Kranjc in Aleš Demšar.

Darovali so sledeči:

Slovensko izobraževalno društvo "Vihar" $50; Jantovski klub $7.05; društvo Jutranja zvezda J.S.K.J. št. 136, $5; J. J. Quin $5; Aleš Demšar $5; Frank Naglič $3. Po dva dolarja: Anton Hribar, Anton Suša, John Naglič, Frank Bavdek, Anton Grbec. Po en dolar: Aleksander Zabric, Joe Brezec, Frank Strel, Louis Kranjc, Frank Jernejčič, Louis Bavdek, John Ušeničnik, Andrej Milavec, John Hribar, Anton Mrak, Anton Ucman, Matija Rus, Jos. Naglic, Jos. Kranjc, Fred. Bender, Andrej Kasca, Johan Kosir, Jos. Zalar, Martin Bervar, Volčjak, John Ivančič, Luka Ocepek, Frank Božič, Frank Ocepek, Anton Poje, Gregor Naglič, Jos. Doles, Frank Kočevar, Frank Dolez, Tomaž Ušeničnik, Stive Bokale, Louis Sterle. Po petdeset centov: Jos Zakrajšek, Anton Tavželj, Frank Rudolf st., John Suhadolnik, Jos. Ivančič, Alfonz Finet, Joe Koselec, Anton Podrebarac, John Zakrajšek, Mike Balch, Michael Rok. Po petindvajset centov: Simon Kurpich, Tony Zugec in Joe Čupek.

Skupaj $123.30.

Na seji posebnega odbora za nabiranje prispevkov za poplavljence dne 27. novembra, 1926, je bilo rešeno soglasno, da se razdele darovi po potrebi in razmerah prizadetih sledeče: Jakob Erznožnik, po domače Baševec v Novi Vasi, $19; Rudolf Ovsenek, po domače Kofur gostilničar, $4.65; Anton Oblak, po domače Jožetov Tonec, $19; Andrej Naglič, po domače pri Klunu, $19; Janez Grošelj, po domače Klavern v Grapi, $4.65; Jožef Oblak, po domače Leseni kovač, $19; Janez Keržišnik, po domače Brezar, $19; Simon Burnik, po domače Peklar, $19.

Dalje Frank Naglič daruje posebej še svojemu bratu Andreju Nagliču vsoto $20.

Skupna vsota nabrana $143.30.

Nabrana vsota je poslana, kakor zgoraj napisano; za poštnino pa plačajo se posebej nabiralci in odbor.

Denar odposlan iz Krayna, Pa., dne 29. novembra, 1926, na naslove označenih prizadetih poplavljencev.

V imenu ponesrečenih se zahvaljujemo vsem darovalcem nabiralci in odborniki:

Louis Kranjc, Aleš Demšar, Anton Hribar, Frank Naglič in Louis Bavdek.

Za prizadete po poplavi v Jugoslaviji.

Canton, Ohio.—Dne 27. oktobra so priredila vsa jugoslovanska društva v tej naselbini veselico s predstavo "Emancipovana," kar je bilo v prid prizadetim od poplave v Jugoslaviji.

Na veselici je imel pozdravni govor brat Steve Špolarec iz Clevelanda, ki je udeležencem raztolmačil vso nesrečo, katera je zadela siromašno ljudstvo v Jugoslaviji, kakor tudi vzroke poplave, kateri bi se v veliki meri lahko preprečili, ako bi bila belgrajska vlada posvetila malo več pažnje narodnim potrebam, namreč kanalizacije velikih rek. Toda vlada je na svoji narodni skupščini dovolila 13 miljard za vzdrževanje vojske in žendarmarije, da pomorejo obdržat aparat za svojo korumpirano vlado in beli teror nad delavskim narodom. Narodne potrebe so vladi peto kolo pri vozu.

Govornik se je tudi obrnil na apel belgrajskega konzulata, kateri poziva, da pošiljamo denar na ministerstvo notranjega dela za pomoč ponesrečenim od poplave. Kako bi se mogel ta režim pokazati pred jugoslovanskim narodom kakor njegov dobrotnik z žrtvami jugoslovanskih izseljenkov. Z denarjem, katerega mi tukaj nabiramo, misli radikalna stranka voditi za sebe politično agitacijo v Jugoslaviji in pomoč bi dobivali samo oni, kateri bi podpirali korumpirano stranko. Oni, kateri so ji v opoziciji, ne bi dobili nič.

Zatem je govornik raztolmačil delovanje mednarodne delavske pomoči. Apeliral je na prisotne, da darujejo čim več mogoče in pošljejo preko M. R. P. v Jugoslavijo, katera bo razdelila naše prispevke potrebnim brez razlike vere in političnih strank.

Ob koncu govora bila je kolekta, katera znaša nad $32. Zabava sicer ni bila prav dobro obiskana, ampak ako vzamemo v obzir, da je celi dan deževalo, potem lahko rečemo, da je bil obisk priličen.

Ob koncu zabave se je sestal veselični odbor, sestavil račun ter pronašel, da je čisti dobiček vsega skupaj $89.00. Odbor je zaključil, da še ponovno apelira na vsa naša društva, da darujejo iz svojih društvenih blagajn. Je zaključeno, da nabrano vsoto pošljemo preko M. R. P. Ker so vsa tukajšnja jugosl. društva po številu 5, sodelovala, ne bi bilo pravilno, da bi poslali po kaki nacijonalni organizaciji, ki deli denar samo svojim pristašem. Upajoč, da bo mednarodna delavska pomoč pomagala vsem onim, kateri so v resnici potrebni, se nadejamo, da smo storili svojo dolžnost.

Vsa naša društva so na svojih sejah v mesecu novembru vzela v pretres sklep veseličnega odbora ter posebno še darovala iz svojih blagajn sledeče: Odsek 514 H.B.Z. $25, odsek 80 S.S.S.S. $25, štev. 315 S.N.P.J. $10, jugosl. rad. prosjetni klub "Svetlo" $10; skupaj $70. Celoskupni dohodki znašajo $159.60.

Za društvo "Canton" št. 315 S.N.P.J.—**Blaž Odar.**

Odgovor dopisniku v "Amerikanskem Slovencu".

Springfield, Ill. — V "Amerikanskem Slovencu" sta bila v kratkem dva dopisa in napad na Slovence, kateri ne hodijo častit nekake cvetke pri slovenski fari. Sicer to nima pomena, ampak ker dopisnik tako zlobno piše o belem kruhu, je treba nekaj odgovora.

V minulem mesecu se je nahajal tukaj mr. Peabody; videla sem v lokalnem listu, kateri bodo prisostvovali njegovemu sprejemu in koliko jih bo. Seveda so bili sami visoki in odlični možje ter med njimi tudi mr. Lewis, ki v resnici bolj spada tja, kot pa da je voditelj premogarjev. Tudi slovenski župnik Mažir je bil deležen te slavnosti.

Razen njega ni bilo nobenega Slovenca, da bi bil deležen takih dobrot, raditega je sklepati iz dopisa, da je ena in ista oseba, ki se sama hvali in poroča o ceremonijah. In osebi se je menda prec, še tisti večer sanjalo o nekem protestu, ki ga bodo spisali slovenski socialisti.

Ker je to leto zraven naravne bele vode tudi rudeča poplavila več hiš in se zato marsikomu kaj "luštnega" sanja, ni treba nikakega dvoma, da bi dopisnik A. S. bil tajema.

Premogarji, ki dan na dan izpostavljate svoje življenje globoko pod zemljo, da najprej naredite dobiček gospodarju, potem šele za svoj kruh, ste tako malovredni, da pride dopisnik in se zlobno norčuje, namreč, da prejemate beli kruh od usmiljenega človeka, kakor je mr. Peabody. Po mojem mnenju je nizkotno in zlobno tako norčevanje, posebno od takega, ki se kaže, da je bolj bogat na duhu, kakor oni, ki jim on očita, da so "ubogi na duhu, telesu in žepu, pa vseeno pokonci glavo nosijo."

Dopisnik zelo ljubi Amerikance. Seveda, pri njem so Amerikanci samo tisti od predsednika doli do policaja, drugi menda vsi spadajo v Rusijo, razen tistih, ki ljubijo njegovo cvetko. Samo to je hudo, ker dopisnik nima moči, da bi jih "šipal" tja. Lahko si mislimo, kako bi nas taki ljudje šikanirali, ako bi imeli moč v tej deželi. In kako oni ljubijo mladino, vidimo iz sledečega slučaja: Slovenska fara ima tudi eno hišo za mežnarja. Ker nekaj časa menda niso imeli mežnarja, je bila hiša prazna. Prišel je neki mož (če se ne motim, Amerikanec, ki jih dopisnik tako zelo ljubi) in je vprašal župnika za stanovanje. Župnik ga hitro vpraša, če ima kaj otrok. Oni je povedal, da jih ima in zato ni dobil stanovanja. Vidite, tako župnik ljubi mladino. To omenim, ker vedno jadikuje, kaj bo z mladino, katera ne hodi v katoliško in ne v nedeljsko šolo; kako se mu revčki smilijo. Morda je dopisniku že znano, kako je neki sin v tej naselbini, ki je bil strogo katoliško vzgojen, ravnal s svojo materjo, da ga je morala s sodnijskim potom odpraviti z doma. Več raznih hudobij se dogaja ravno pri tako pobožni mladini, o čemur bi se dalo veliko napisati. Ampak ni krivda otrok tolika kot staršev, ki jih puščajo tja, da se učijo največ hinavščine. Taki otroci v malih izjemih tudi ne spoštujejo staršev, ko odrastejo, kajti morda jih je pet izmed sto, da bi vse tisto verjeli, kar se tam učijo. Pri več družinah, ko pride otrok iz šole domov ter doma pove kaj od pekla ali nebes, se norčujejo iz njega. Ali ni krivda na starših, ki gà pošiljajo tja, kjer dobro vedo, kaj se otrok uči, doma mu pa tisto odbijajo? Iz lastne skušnje vem, kako je otroku hudo, če verjame v pekel in če starši ne verjamejo tistega, kar se on uči, kajti otrok ima ljubezen do njih in tako je uverjen, da bodo pogubljeni po smrti. Mislim, da ima dopisnik A. S. tudi največ take v mislih. Potem jih pa lepo socialistom pripopa na hrbet, da so ubogi na duhu. Oko bo dopisnik le zmeraj drezal v socialiste, jih lahko še več izve, kar ne bo prav dobro vplivalo na njegov tabor. Delavec, ki se otrese vseh teh hinavskih neumnosti, lahko nosi glavo pokonci, ker se zaveda, da je človek le človek in nič drugega in nima pred nikomur klanjati glave. — Čitateljica.

Letna seja.

Baggaley, Pa. — Članom društva št. 318 naznanjam, da se prihodnja seja meseca decembra prične ob eni popoldne, ter prosim vse člane, da to upoštevate. To bo zadnja seja v tem letu, na kateri imamo tudi voliti nov odbor za leto 1927 ter ukreniti več važnega v korist društva in jednote.

Prosim vse oddaljene člane, da mi pošljejo asesment za mesec december pred sejo ter s tem asesmentom priložijo tudi naklado. Po $1 v društveno blagajno. Kdor izrednega prispevka ne bo poslal, tudi rednega asesmenta ne vzamem od njega. Prosim da to upoštevate in prikrajšate veliko brezpotrebnega dela. Če bo kdo suspendiran, ker ne pošlje ob pravem času, naj posledice pripiše samemu sebi. To je tudi glede asesmenta meseca novembra, ko je bil razpisan izredni asesment na vsakega člana, čeprav sem to jaz založil. Prosim, da poravnate pravočasno, ker jaz ne bom za nikogar več zalagal. Če bo kdo radi brezbrižnosti v slučaju kake nesreče prizadet, torej upoštevajte, da to ni moja krivda.

Udeležite se vsi prihodnje seje! — **Joseph Zabkar**, tajnik.

Zdravstvo

Nova odkritja o delovanju srca.

Milwaukee, Wis. — Na tukajšnjem zborovanju Radiologičnega društva Severne Amerike je bilo te dni slišati zanimiva poročila o zelo uspešnem uporabljanju X-žarkov pri diagnoziranju bolezni.

Najzanimivejše poročilo je podal dr. Walter J. Meek, profesor fizijologije na wisconsinski univerzi. Dejal je, da srce ne utriplje samo kakor je bilo doslej splošno mnenje, pač pa pod pritiskom krvnega toka. Potemtakem kri bije ne srce; kri goni srce, ne pa srce krvi. Na podlagi tega odkritja se ne bo več treba bati, da je srce prizadeto vsled anestetike pri težkih operacijah. Glavno je, da se na umeten način vzdržuje tlak krvi in srce bo delalo brez prestanka.

ŽARKOMET

Vesele praznike!

Običajni božični business je tukaj. Roba, ki se ne more čez leto prodati, je zdaj položena v lepe škatlice, poslikane s sentimentalnimi božičnimi barvami — in se prodaja z dvojnim dobičkom. Merry Christmas!

Imeti bi moral dvojno plačo, če bi hotel zadostiti bedastim tradicijam, ki jih je zatrosil mamon, ko je dal ameriškim kristjanom božič. Merry Christmas!

Možje in žene v trgovinah morajo delati dvojni čas, po božiču bodo pa doma, ker ne bo dela. Merry Christmas!

Oni, ki najbolj garajo, imajo najmanj daril. Še na mezdah so pritrgani. Še tistega ne dobe, kar jim gre. Merry Christmas!

Oni pa, ki nič ne delajo, imajo največja darila. Wall Street je razposlal pol milijarde dividend delničarjem velikih korporacij! Lahko si bodo peli: Merry Christmas!

* * *

Viktor Hugo bi moral zdaj živeti!

Francija ima 500 milijard frankov dolga.

Vive la France!

* * *

Dobra vest iz Primorja.

Čemu toliko jokanja v Jugoslaviji in Ameriki zaradi preganjanja slovenskih duhovnov na Primorskem? Fašisti pravijo, da je katoliška vera italijanska vera in oznanjevati jo morajo le italijanski popi. Moliti Boga v slovenskem jeziku je izdajstvo! Bog ne razume slovenskega! Alala!

* * *

Presenetljiva novica.

V četrtek so listi objavili skokovito vest, da je Kanada v velikem delu zopet mokra.

Ta vest je bila za one ljudi, ki mislijo, da je New York v Kaliforniji. Vsi drugi niso poznali Kanade drugačne kot mokre odkar obstoji Kanada — kakor ne poznajo drugačne Amerike.

* * *

Sport sv. Jožefa.

Iz Collinwooda: Še ena novica iz Holmesove ceste. Sveti Jožef, katerega je anektirala Grdinova jednota, je zadnjo nedeljo malo pošportal v slovenskem domu. Strašno navdušeno so športali mladi Jožefi do petih zjutraj. Domov so pa šli na različne načine: nekatere so nosili, druge pa vozili. Nekateri so šli počivat v špital, drugi pa za omrežje. Večinoma so bili Jožefi črno našminkani in oponašali so muhe. Taka je naša jožefovska izobrazba. Well, neka živi sveti Jožef in njegovi mladi! — Rdeča paprika.

* * *

Tako je treba obogatiti bolniški sklad!

Dragi Žarkomet! Kako je treba podpirati jednoto in ozdraviti bolniški sklad? Takole:

Bolan je že od 19. novembra. Danes, ko to pišem, je 29. novembra. Danes sem ga namreč obiskal. Vprašal sem ga, kako je. Ni dosti bolje, je odgovoril. Nato pa je rekel začuden: "Saj me nihče na vpraša, kdaj ozdravim!" — Nekdo, ki se ne čudi.

* * *

Pojasnilo iz Sharona.

Cenjeni Žarkomet! Povej potihoma na uho piškurjem, ki iščejo službe v farovžih, da v Sharonu ni nič. Pred kratkim je neki rojak vprašal drugega rojaka, če bi mu nesel dete h krstu. "Ne bo nič, mene že ni bilo pol leta v cerkvi," je odgovoril. Enak slučaj se je pripetil tudi nekemu drugemu rojaku, da ni mogel dobiti botra. Tukaj je torej slaba paša. — Prostozidar iz Sharona, Pa.

K. T. B.

Vesti iz Jugoslavije

Kaj se godi danes v katoliški rkvi? Dne 14. novembra smo tali v "Slovencu", da ni tako do z versko "revolucijo" v enjevcu" pri Zagrebu, češ: ni s kar se o tem pripoveduje. ihče ne misli na izstop iz rim. atoliške cerkve. Vršilo se je posovanje po hišah, pa se je enda v celoti izjavilo za izstop oseb. Na to smo čitali "Novo-", ki pa poročajo popolnoma sprotno, da je do 13. nov. od 745 župljanov že prestopilo 500! Tako torej, dragi kljukec, vemo, da ne boš v lastno sklep pljunil, toda značilno je, kaj danes godi v katoliški cerkvi, je postala izključno politikum. istem listu čitamo, da se enak okret pripravlja tudi v Kraji, četudi ne iz enakih vzrov, pa vendar z istim ciljem. V jrevnejšem delu Hrvaške, to v Zagrebu, se župnikom najlje godi. Oni so večinoma eposestniki, ki posedujejo po 1 oralov zemlje in več, med ko ljudstvo cele vasi toliko premore. Tudi fara v Krapini uboga. Toda prišel je novi pnik, ki hoče imeti svojo reziico prenovljeno z vsemi godarskimi poslopji. Za popra- bi morali župljani prispeti 93,960 Din, kar bi se naj avilo notri z 100-odstotnim iškom občinskih doklad. Župni so proti temu rekurirali, da njihov rekurz je bil odbit. pnik pa bi želel končno le neko poravnavo, za to je povabil pljane na sestanek, na katere- jih je prišlo nad 200. Toda pnik se je skril in župljani so dali duška in so delali klice na čun župnika, ki so značilni: Kakšen je ta pastir, ki ne upa d svojo čredo. S kom se naj rajamo, če ga ni tukaj. Ne mo nič, ne gremo več v cer-! Gremo k menihom! Otrok damo krstiti ali pa gremo v ro katoliško cerkev! Župnik gre, mi ga nismo klicali! or nam ga je postavil za župka, naj ga tudi plača! Naj bo čan kakor drugi uradniki!" Zastopnik župljanov dr. rnek je končno vprašal naše župljane, ali se hočejo dar pogajati z župnikom, nar so odgovorili soglasno: nomo. Kako se naj sporazumemo njim, če ga sploh tukaj ni! o se on kot naš pastir nas muje ali pa se boji priti med , tedaj ga ne potrebujemo. ci: Naša župnija je najbogaša v državi, mi pa smo najži reveži! Da, da: Tempora utandis. Zora puca, bit će a. Tudi revni in zapuščeni orec se prebuja. Vemo, da to še končno odločilni korak iz pričanja, ampak bolj iz sile.

Oblastne volitve se bodo vršile 3. januarja. Kakor poročajo Beograda, se bodo volitve v astne skupščine vršile v janarju. Ministrski svet je sklenil, da bo volilni dan nedelja 23. nuarja 1927. Volitve se bodo vile po vsej državi naenkrat.

Kaj dela ljubljanski škof v ogradu? "Slovenec" poroča, je dospel v Beograd ljubljanski škof dr. Jeglič z namenom, zainteresira ministre in mejne kroge na veliko nesrečo, je zadela v zadnjem času Slonijo. Če je to res, potem bi to znamenje, da je g. škof upal nad 20 poslanci klerikalne stranke, da bi mogli izposlovati kako izdatno podporo za plavljence. Njegov korak bi v tem slučaju vse hvale vreni. Nihče pa naj nam ne zameri, ako izrazimo svoj dvom resničnostjo "Slovenčevega" poročila ter vprašamo, ali ni rebiti ljubljanski škof potovanja v Beograd radi razlastitve kvenih veleposestev v prid arni reformi in zemlje ponim kmetom, o čemer je po ih iz Beograda razpravljal svoji včerajšnji seji min. Zdi se nam, da so se g. nekoliko pozno spomnili plavljencev in da jih bržkone samo skrb za njihovo veleestvo v Gornjem gradu, ki za doslej znali skrbno varovali pred agrarno reformo, zako bi jim bilo več za poljence kakor pa za gornješko veleposestvo, bi se ravnali po sv. pismu, ki pravi: Če hočeš biti popoln, pojdi, prodaj premoženje svoje ter ga daj ubogim in imel boš zaklad na nebu. (Ev. sv. Matevža XIX. 21.)

Uboj v Zgornjem Cmureku. V nedeljo, dne 27. nov. so se vršile v Zg. Cmureku v tamkajšnjih gostilnah zabave s plesom. Alkohol je gospodaril vsepovsod in divje razigral mladino. Končno so odločevali le še kol, ročica, nož in pest.

Pozno ponoči se je vračala večja družba fantov in deklet iz gostilne Šiker na Velki. Potoma je izzval Alojzij Gruber, hlapec v gradu Zg. Cmurek, pretep ter je mesarskega vajenca Ridlerja iz Cmureka močno ranil z nožem in nato pobegnil. V bližini grada je Gruber, skrit za kostanji, vnovič počakal na družbo ter z ročico napadel hlapca Blaža Eilerja ter mesarska pomočnika Josipa Ridlerja in Teodorja Majreniča. Napadenci so vrgli nato Gruberja na tla in ga močno pretepli. Končno mu je nekdo še porinil v hrbet velik mesarski nož, ki je prodrl skozi pljuča v srce. Rana je bila 18 cm globoka in je Gruber seveda takoj izdihnil.

Storilci so še isto noč po uboju pobegnili čez državno mejo v Avstrijo. Ridlerja in Majheniča je aretirala avstrijska žandarmerija v Murecku in jih oddala v zapore v Gradec, dočim so Eilerja, ki se je naslednjega dne vrnil v Jugoslavijo, prijeli naši orožniki. Kdo je zadal Gruberju smrtonosno rano, še ni ugotovljeno. Iz raznih okolnosti pa bi se moglo sklepati, da je bil to Ridler, ki je star šele 21 let.

Umbolna ženska — živa baklja. Enainštiridesetletna Franja Boben, žena strojevodje Vevške papirnice, je nedavno zapustila umobolnico, ker je v zadnjem kazala znake ozdravljenja. Stanovala je v Zg. Kašlju. Dne 18. nov. so domači nenadoma opazili, da je Franja Boben vsa v plamenu. Prihiteli so ji na pomoč in udušili ogenj, vendar pa je dobila nesrečna žena na vsem telesu grozne opekline. Prepeljali so jo v bolnico. Njeno stanje je brezupno. Nesrečnica si je najbrže sama zažgala obleko.

Smrtna kosa. Na sv. Martina dan je v Gribljah v Beli Krajini umrl gospodar Jure Pezdirc, vulgo Grizin, v najlepši moški dobi 41 let.

IZ PRIMORJA

NOVA NASILSTVA NAD GORIŠKIMI SLOVENCI.

Fašistovska oblastva so razpustila celo vrsto slovenskih kulturnih organizacij.

Gorica, 20. novembra. Fašistovska oblastva so na podlagi novega policijskega zakona razpustila na Goriškem naslednja prosvetna društva: Izobraževalno društvo in Telovadno društvo in odsek Zveze prosvetnih društev v Vipavi. Prosvetno društvo "Prešeren" in Prosvetno društvo "Mladina" v Št. Petru pri Gorici ter Čitalnico. Prosvetno društvo "Napredek" in Sportni klub "Jadran" v Vrtojbi. Oblastva niso še hotela doslej izročiti načelnikom teh razpuščenih društev razputitvenih odlokov, kakor to določa zakon o javno varnosti. Računajo, da bo policija v najkrajšem času razpustila tudi ostala slovenska prosvetna društva na Goriškem.

Borba med fašisti v Trstu se silno poostruje. Komisar Barduzzi hoče ščititi fašistovske vrste v Trstu, v katerih je bilo mnogo malovredneže, kakor sledi iz vesti v fašistovskem glasilu. Vsi oni, ki so že izključeni ali še bodo, se upirajo in širijo se tendencijozne stvari po mestu. Komisar Barduzzi je imel te dni dolg razgovor s Suardom. Govorila sta o politični situaciji v tržaški provinci in Suardo je pohvalil Barduzzija, ki hoče privesti tržaški fašizem do normalnih razmer.

Italijanščina se uvaja v cerkev lepo polagoma. Iz Unije, to je mal kvarnerski otoček, poročajo, kako so že vse molitve v cerkvi italijanske. Duhovnik je čital evangelij v hrvatskem jeziku. Sedaj ga čita po italijansko in včasih po latinsko . . .

Gospodarske težave v Istri naraščajo tako, da ljudstvo obupava. Iz Sv. Lovreča Pazentiškega poročajo, da je bila letina slaba in sicer to že tretja tako, da ljudje ne vedo, kako se bodo mogli preživljati. Kmet stoče pod strašnimi davščinami. Oblast pa išče pri njem še neke ostanke iz let 1920 do 1922 in neke takse za vino iz let 1921 do 1923. Ljudje so bili obveščeni, da so teh taks oproščeni, ali sedaj se izterjujejo brezobzirno. Trta propada. Občini morajo plačevati kmetje za živino visoke takse; za vola ali kravo 36 lir, za konja 40 lir, za prašiča 30 lir itd.

Nabori. V Piranu v Istri je prišlo na nabor 247 mladeničev. Potrjenih je 154, torej 62 odst.

Odšel je v Jugoslavijo iz Trnovega pri Ilirski Bistrici učitelj Dolgan s svojo soprogo, ki je tudi učiteljica. Prebivalstvu ostaneta oba v najboljšem spominu.

Ustanovitev tolminskega političnega okraja. Odpravljeni sta podprefekturi v Idriji in Čedadu in vpostavljena je podprefektura v Tolminu. Pod njo spadajo sedaj občine iz obeh odpravljenih podprefektur ter iz baške doline in tolminske kotline, ki so spadale pod goriško podprefekturo. Cel okraj šteje 32 občin. Iz idrijske in bovške okolice je pot v Tolmin silno dolga in včasih težka. Okraj, ki šteje nad 50,000 ljudi, je čisto slovenski. Podprefekturi je prideljen komisarijat za javno varnost.

Razprave radi razžaljenja Mussolinija so sedaj na dnevnem redu tudi po primorskih sodiščih. Delavec H. Lipičar je pel v Anhovem "bándiero rosso" in potem žalil prvega ministra Mussolinija. Lipičar je bil v Gorici obsojen na 10 mesecev in sedem dni ječe ter na globo tisoč lir.

Nova tovarna se je osnovala v Rojanu pri Trstu. To je tvornica vijakov, ventilov, pip itd. Tovarno potrebujejo v prvi vrsti ladjedelnice.

Prvega ministra je razžalil Filip Dekleva iz Šempetra na Krasu. Obsojen je na tri mesece in tri dni zapora ter na 250 lir globe. Branitelj je povdarjal, da ima ona žaljivka le značaj nekega lokalizma in da je bil Dekleva pijan.

O razmerah v Julijski Krajini bo obveščen Mussolini odslej sproti, kakor ukazuje njegova odredba prefektom, da morajo prihajati k njemu poročat pogostoma. Tako bo naše ljudstvo občutilo njegove direktne ukrepe in vedeli bomo natančno, kake volje in kakega razpoloženja do drugorodcev je gospod Mussolini. Vprašanje je le, kako se bo poročalo v Rimu . . .

Roparski napad. Nad Renčami sta se zagnala v Frana Pahorja iz Temnice, ko je šel zjutraj zgodaj v Gorico, dva neznana človeka, ki sta zahtevala od njega denar. Eden je ustrelil iz revolverja in zadel Pahorja v prsi. Roparja sta se ustrašila za Pahorjem prihajajočih sosedov in zbežala.

V Št. Vidu pri Vipavi je v noči po napadu na Mussolinija nekaj mladih ljudi v pijanosti odneslo italijansko trobojnico s šolskega poslopja. Krivci so bili takoj zaprti in obsojeni so na par mesecev ječe vsak.

V Postojni se je ustanovilo fašistovsko trgovsko društvo. 'Popolo di Trieste' beleži z veseljem, da so se pridružili društvu spontano tudi slovenski trgovci.

V Spodnji Idriji se je pripetila smrtna nesreča. Zadnja povodenj je odnesla most čez Idrijco. Napravili so za prehod žično brv. Pri novem delu so morali ljudje skakati od trama do trama čez vodo. Žena rudarja Lampeta se je pri takem skakanju ponesrečila, padla je v vodo in utonila. Takih nesreč bo najbrže še dosti, ker nič ne kaže, da bi se zgradili dobri prehodi čez reke in potoke.

Ponesrečil se je v rudniku pri Lahinju v Istri delavec Ivan Tenčič. Premogova masa je padla nanj in ga usmrtila. — Vsled deževja je delo v rudniku zelo otežkočeno.

S polja znanstva

NOVA ODKRITJA IN IZNAJDBE

KAJ VEMO O LUNI?

Astronomska črtica.

Učeni in manj učeni ljudje si precej belijo glave z vprašanjem življenja in podnebja na Marsu, skušajo dvigniti plašč tajnosti, ki pokriva druge planete in prodirajo celo iz našega osolnčenja na druga solnca in iz našega vsemirja v druga, tuja vsemirja. Vse to je lepo in dobro. Človeški um je silno radoveden in rad bi čim prej rešil vse probleme vesoljstva.

Toda človek, ki tako rad posega v daljave milijonov svetlobnih let (svetlobno leto je daljava, ki jo svetloba preteče v enem letu, svetloba pa leti nekaj čez 180,000 milj v sekundi!), niti ne pozna še vseh skrivnosti nebesnega telesa, ki je najbližje naši zemlji — to je lune. Luna je takorekoč doma, pred našim nosom, pa še ne vemo, če je na njej kakšno življenje ali ni.

Do danes vemo o luni sledeče:

Luna je petdesetkrat manjša od zemlje, torej se lahko primerja s "frnikulo" napram navadni žogi za igranje baseballa, ali z oranžo napram veliki buči. Lunin premer znaša 269 milj; premer zemlje je 7918 milj.

Kako je luna nastala?

Dve teoriji sta. Prva, ki je starejša, se glasi, da se je luna odtrgala od zemlje v dobi, ko je bilo površje zemlje še v stanju vrele lave. To je bilo pred mnogimi milijon leti. Zemlja je bila torej še mlada, ko se je iz nje rodila luna. Druga, novejša teorija je, da se je luna — kakor zemlja — polagoma zgradila iz meteorjev, večjih in manjših koscev snovi, katerih je vse polno v zunanjem prostoru.

Naš namen ni, razpravljati, katera teorija je prava ali če sta obe napačni. Ako je prva teorija resnična, tedaj luna obstoji iz materije, kakršna se nahaja večjidel v skorji zemlje, to je iz elementov, ki sestavljajo kamen in ranje rude. To vemo, da vsa telesa v našem solnčnem sistemu s solncem vred so zgrajena v večji ali manjši meri v bistvu iz enake tvarine kot je naša zemlja.

Luna je petdesetkrat manjša, toda osemdesetkrat lažja od zemlje. Površina zemlje je štirinajstkrat večja kot površina Združenih držav. Če bi bila Amerika tako daleč kot je luna in zaokrožena, bi se nam zdela le za drobec večja. Ako bi bila polobla lune ob ščipu ploskva, bi znašala 3,600,000 štirijaških milj; ker je polobla, je njena prava površina dvakrat večja od enakega kroga. Če držite krpico, ki ima en palec v premeru, trideset palcev od oči, zakrijete z isto velik kos sveta. Poskusite!

Luna ima gotova svojstva, ki bi presenetila človeka, ako bi mogel priti tja. Zdelo bi se mu, da je postal igračka kake Einsteinove magije. Človek, ki tehta na zemlji 120 funtov, bi na luni naenkrat izgubil sto funtov teže. Dvajset funtov težak, lahak kot pero, bi človek lahko preskočil 15 čevljev visok grič in zagnal žogo čez najvišjo goro. Ista sila, ki na zemlji požene predmet eno milijo daleč, je na luni šestkrat močnejša in vrže predmete šest milj daleč. Če se kdaj bili ljudem podobni stvori na luni, so morali biti pravi velikani, proti katerim so zemljani pravi palčki.

Razlika v teži izvira iz slabejše gravitacije na luni. Ker je luna manjši svet, je tudi njena privlačna sila manjša. To je vzrok, kakor smatrajo astronomi, da ima luna veliko višje gore kot zemlja, naravnost ogromne vrhove. Mrtvi vulkani na luni imajo žrela, ki merijo 50 do 75 milj v premeru. Ta vulkanična žrela so mrtvi ostanki iz one daljne dobe, ko je bila luna še živ svet.

Ravno slaba gravitacija je pa tudi vzrok po mnenju učenjakov, da je luna tako hitro umrla. Lahka gravitacija je kriva, da je lunina atmosfera, če je kdaj bila, ušla v zunanji prostor. Luna je po vseh dosedanjih znamenjih brez zraka; ne more ga imeti radi slabe gravitacije. Moderna dognanja o plinih dokazujejo, da plini zelo radi uidejo, ako jih ne tišči, oziroma ne vleče k tlom močnejša sila težnosti.

Romantično vplivanje lunine luči na pesnike in mlade zaljubljence je znano že od davnih vekov. Vse drugače bi pa bili "navdahnjeni" pesniki in zaljubljenci na luni, če bi tam eksistirali, pod vplivom zemljine luči. Kakor luna sije na zemljo, tako in še veliko lepše sije zemlja na luno.

Ljudje seveda nimajo pojma o svetlobi zemlje, ker je ne morejo videti. Zemljina svetloba je — kakor lunina — odbijanje solnčne svetlobe. Za zemljane je toliko slabša, ker oblaki večkrat zakrijejo luno, na luni pa ni oblakov. Ker noč na luni traja štirinajst dni, sveti zemlja ves ta čas nepretrgoma s svojo mogočno lučjo po luninih skalnatih vrhovih in mrtvih globelih. Zemljo je videti, če bi bil kdo tam, da bi jo videl, z lune kakor veliko pogačo, štirikrat večjo kot je nam vidna luna. Ker luna nima ozračja, je zemljina svetloba toliko bolj močnejša in pada neovirano na njeno površje. Tudi podnevu, kadar žari solnce, ki v dveh tednih razbeli lunina skalovja do neverjetno visoke stopinje vročine, je lahko videti zemljo — in tudi zvezde — ki plava po nebu.

Da, krasne so noči na luni, še krasnejši pa so dnevi! Solnce, zemlja in zvezde — vse hkratu žari, sveti in migija! Nebo je vedno jasno, črno kot noč, dočim se od črne tmine odražajo milijoni zvezd, ki biestijo vse drugače kot na zemlji, ker jih ne zamegluje atmosfera in oblačina. Solnce ima zobčast rob.

Pogled na zemljo z lune bi bil nekaj božansko divnega. Zemeljska pogača je pestra slika vseh mogočih svetlih in temnih potez in peg. Ledeni kapi na arktiku in antarktiku sijajno odbijata solnčno svetlobo, vsled česar žarita najlepše skozi vse leto. To žarjenje se v zimskem času razširi preko zmernega pasa, ki je pokrit s snegom. Oceani odbijajo modrikasto barvo, puščave, kot je Sahara, dajejo rjave pege, gorovja pa temne. Izkratka: svetloba zemlje, kot se kaže na luni, je brez malega pestra mešanica vseh mavričnih barv.

Opazujte luno par dni po mlaju, ko se pokazuje tenak rob krajca in opazili boste s prostimi očmi zelenkast del ostale lunine poloble. Še lepše se pa vidi to skozi teleskop. To je zemeljska svetloba na luni!

KAPITALISTIČNO ČASOPISJE LAHKO ZOPET GLODA NA SENZAČNEM DOGODKU.

Na farmi so našli truplo gdčne Klare Olson samo šest palcev pod zemljo.

Mt. Sterling, Wis. — Na farmi, ki jo lastuje oče Erdman Olsona so našli truplo gdčne. Clare Olsonove.

Takoj so bile razposlane brzojavke v svet, ki nimajo drugega namena kot obujati v občinstvu senzacijo.

Ena brzojavna vest pripoveduje, da so dekleta pogrešali že od dne 9. septembra. Druga pravi, da so truplo našli člani Ameriške legije okraja Crawford. Tretja pripoveduje, da vzrok smrti še ni dognan. Četrta vest pravi, da osumljeni morilec živi samo četrt milje proč, kjer so našli mrtvo truplo. Peta vest zopet pravi, da sta bila mladi Olson in dekle prijatelja skozi eno leto. Šesta vest pravi, da predsednik učilišča Gale izjavlja, da je bil Olson miren dijak. Sedma vest pripoveduje, da je smrt Olsonove zavita v misterij in da mrliški odglednik ni mogel dognati vzroka smrti. Tako se vrste te vesti, ki imajo vse namen, da ljudstvo odvrnejo od resnega razmišljanja o sedanjem gospodarskem redu in političnem položaju in da se zanima samo za dekle, ki so jo našli mrtvo na farmi.

Dobro je, da se za smrt Olsonove zanimajo oblastveni organi, absolutno je pa nepotrebno, da se za njeno smrt zanima vse ameriško ljudstvo. Ako je bil izvršen umor, je dolžnost oblasti, da poskrbe, da morilec prejme kazen, ki je določena v zakonih, ampak poročati v vseh listih križem dežele, o smrti dekleta, o katerem se niti ne ve, na kakšen način je umrla, je pa blaznost, ki služi v to, da se ljudstvo odvrne od resnega čtiva.

Književne vesti

Love's Pilgrimage. A novel by Upton Sinclair. Published by the author. Pasadena, California.

Knjiga z gornjim naslovom je izšla te dni v drugi izdaji. Prva izdaja, ki je bila tiskana leta 1911, je bila takoj razprodana. Knjiga je fino vezana in ima približno 900 strani.

"Love's Pilgrimage" (Romanje ljubezni) je Upton Sinclairjevo delo posebne vrste. Vsa Sinclairjeva dela so dobra — torej se ne more reči, da je katero najboljše. Vsako njegovo literarno delo se odlikuje s posebnim tipom, ki nima para v sodobni ameriški literaturi, dasi je tendenca vseh enaka. Kakor je njegov "Jungle" odprl ameriške nosnice, da so zavohale smrad čikaških klavnic, kakor je njegov "King Coal" razgalil mamonsko dušo premogovniških magnatov v Coloradu, kakor je "Brass Check" pokazal ogabno prodajanstvo žoltega časopisja in kakor je Sinclair v ostalih svojih knjigah razkrinkal to ali ono kapitalistično laž ali hinavščino, tako je tudi v tej noveli strgal masko s hinavskega obraza institucije svetega zakona. Z mirno vestjo lahko rečem, da je "Love's Pilgrimage" do danes najboljše delo, kar je bilo tiskanih v angleškem jeziku glede tega najdelikatnejšega vprašanja: čutna in fizična ljubezen med moškim in žensko.

Le umetnik, poet, more pisati o tem predmetu skozinskoz realistično, ne da bi mu mogel kdo očitati, da je pornograf. Upton Sinclair je tak umetnik. Z živo besedo, besedo, iz katere kar diha najmočnejša čustvenost, z besedo, ki ne pozna nobenega sentimentalizma, z naravnost klasično besedno poteznostjo je on naslikal ljubezensko čustva mladega višješolca Thyrsisa in povrhno vzgojene deklice Corydon, naslikal je njuno ženitev, prvo spolno združitev, njeno nosnost in porod otroka. V teh živih slikah ni nobene grobosti niti najmanjše vulgarnosti; vse je lepo, čisto, vzvišeno, poetično in človeško. Čital sem še več opisov poroda, n. pr. Zolajevega, ampak tako humanističnega, kot je Sinclairjev v tej povesti, še nisem čital. To je v resnici mojstrsko delo.

In po kakem križev potu roma ta ljubezen! V kakem pomanjkanju, trpljenju in požrtvovanju živita pisatelj Thyrsis in njegova žena, kak boj bijeta s krutim komercijalisiranim svetom! Kako se tudi maščujejo nad njima njune napačne ideje o ljubezni in življenju! Thyrsis spozna svoje zmote, ko pride med socialiste; tedaj šele on usmeri svoj boj in dobi zadoščenje.

Kdor hoče čitati dobro angleško knjigo in iz iste zajeti dobre nauke, naj si nemudoma naroči pri pisatelju "Love's Pilgrimage". — I. M.

On obžaluje, da ni zadela krogla Mussolinija, je rekel oče treh otrok v Meranu in fašisti so ga vrgli vsled tega v vodo. Truplo še niso našli.

V NAJEM SE ODDA

zdravniški urad za Slovenskega zdravnika "Physician & Surgeon" v novem poslopju, Slovenskega Del. Doma v Coll, Ohio. Na odgovor se bode čakalo do 15 decembra t. l., če ne se odda tujerodcu.

Za informacije obrnite se do finančnega tajnika na: Louis Louis Pengal, 1280 E. 168th St. Cleveland, Ohio. (Adv.)

POTREBUJEM

izučenega peka, ki se razume dobro svojo obrt in enega razvažalca kruha po hišah. Dobra plača, katerega veseli naj se priglasi nemudoma na naslov:

Jakob Marinković, Box 214, Powhatan, Ohio. (Adv.)

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904 — Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Calnkar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7 Box 103, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk; tajnik bolniškega oddelka Blas Novak; gl. blagajnik John Vegrich; urednik glasila Jože Zavertnik; upravitelj glasila Filip Godina; vrhovni zdravnik Dr. F. J. Kern, 6223 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

GOSPODARSKI ODSEK:

Frank Somrak, predsednik, 996 E. 74th St., Cleveland, Ohio; Frank Alesh, 2124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jacob Zupančič, 2627 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODSEK:

John Goršek, predsednik, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.; John Tršelj, Box 22, Strabane, Pa.; Tony Schragal, R. F. D. No. 1, Johnston City, Ill.; Frank Podboj, Box 61, Park Hill, Pa.; Anton Šubar, Box 104, Gross, Kans.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Joseph Zorko, R. F. D. 2, Box 114, West Newton, Pa.; Anton Abram, 1169 E. 76th St., Cleveland, Ohio.

ZAPADNO OKROŽJE: Jacob Baloh, R. R. 5, Box 86, Pittsburg, Kans., za jugozapad; Frank Rius, Box 958, Chisholm, Minn., za sev. zap.; John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:

Frank Zaje, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; Ludvik Močivšek, 6409 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; Albert Hrast, 449 National Ave., Milwaukee, Wis.

Združitveni odbor:

Frank Vidmar, predsednik, 7454 W. 63rd St., Argo, Ill.; John Olip, 2626 S. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.; Peter Geshel, 3952 So. Broadway, Denver, Colo.

POZOR!—Korespondenca z glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika, se naslove: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljejo Frank Zajec, predsedniku nadzornega odbora, žiger naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Goršek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnina in sploh vse, kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA," 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Frank Crane:

MLADOST

Mladost ne pomeni neko ped življenja. Mladost je neko stanje duha, duše, srca. Pri njej ne gre za polna lica, rdeče ustne in prožne ude. To je narava volje, svojstvo domiselnje, moč čuvstev. To je svežina globokih vrelcev življenja.

Mladost pomenja ognjevito prevlado hrabrosti nad plahostjo, premoč hrepenenja po dogodkih nad ljubeznijo do miru. Te stvari so v petdesetletniku često živahnejše nego v dvajsetletnem mladeniču.

Nihče se ne postara s tem, da kratko in malo prebije neko število let. Ljudje se starajo s tem, da puščajo svoje vzore na cedilu. Leta grbančijo kožo. Opučanje navdušenja grbanči dušo. Nepokoj, dvom, nezaupanje do sameza, strah in brezup — to so dolga leta, ki upognejo srce in čilega duha pretvorijo v prah.

Naj mu bo šestdeset ali šestnajst, v srcu slehernega človeka biva klic, ki vabi čudo, sladko presenečenje nad zvezdami in zvezdnatimi stvarmi ter mislimi, neustrašno izivanje dogodivščin, nevarljivo, otroško slo potem, kar pride, veselje na igri življenja.

Tako si mlad kakor tvoja vera, tako star kakor tvoj dvom. Tako mlad kot tvoja samozavest, tako star kakor tvoja bojazen. Tako mlad kot tvoja nada, tolko star kot tvoje obupavanje. Na sredi tvojega srca cvete večno zeleno drevo. Ime mu je ljubav. Dokler cvete, si mlad. Kadar umrje, si star.

V središču tvojega srca je brezžična postaja. Dokler sprejema izvestja o lepoti, nadeji, radosti, veličini, srčnosti in sili od zemlje, od ljudi ter iz neskončnosti, dotlej si mlad. Ako ne more, ali ne mara več prejemati takih poročil, če je vse središče tvojega srca pokrito s snegom cinizma in ledom pesimizma, potem si se postaral — pa naj ti bo šele dvajset let!

A. S.:

V MUZEJU

V slikarskem oddelku našega muzeja sem opazil ondan mlado gospo, sklonjeno nad drobno sliko pod steklenim pokrovom. Motrila je umotvorček od vseh strani. Stopila je bližu, potem odstopila, sukala glavico ko ptičica ter mežikala z očmi. Sleherno podrobnost je pozorno ogledovala. Mene pa menda niti čutila ni, ko sem se mimo nje po mehki preprogi splazil v sosedno sobano.

Po naključku me je črez deset minut zopet zanesło v isto dvorano. Čudo prečudno: dama se še venomer vrti okoli barvene umetnine. Globoko zamišljena buljí v podobo in včasih si kakor v sanjah z dlanjo pogladi čelo. Ker jo ne maram moti, odtihotapim obširno v sosedni oddelek nazaj. Kaj neki jo tolikanj zanima pri tem neznatnem predmetu? Je li sama umetnica ali pa toli globoko doživlja podobo, da se nikakor ne more ločiti od nje?

Pa kaj za to? Mene je nekam sram pred to resno opazovalko, ki ne dirja površno zvoč skozi razna oddeljenja kakor metulj od cveta na cvet, marveč se z vso dušo poglablja v umetnikov zamutek. Ko bi le vsakdo takisto ravnal! To se pravi umetnost uživati. Kaj pa nam ostane zares trajno v spominu pri običajnem naglem hlastanju? Ona že vedno vztraja pri svojem izvoljenem. Skozi priprte duri jo morem nemoteno opazovati.

Njeno nepremično občudovanje me miče. Prav gotovo, zanimiva ženska. Ko bi jo nagovoril? Rad bi spoznal to zagonetno bitje. Vsaka nova ženska je uganka. Nikogar ni v bližini, torej se ojunačim. Opvezno se približam. V temu me je prejkone uzrla, kajti okrenila se je in se kakor v snu preplašeno obrnila proti meni. V naglici izpregovorim z njo nekaj besed o tej umetnini, o umetnosti vobče — ona pa skoro zmedena pritrjuje.

"Ali smem vprašati kaj vas tako priviači na tem umotvoru?" se kočno predrznem.

"Ah," zavzdihne dražestni stvor, "vidite, po vseh oddelkih iščem zvezda, pa mislite, da ga je mogoče najti? Ne sledu, ne tiru o njem. Tako si mora človek pomagati s to šipo, mar ni to nezaslišano?"

Bogme, nezaslišano.

RAZNO

Montaltska svetnica. Pred letom se je v južni Italiji razširila novica o neki čudodelni samostanski predstojnici, kateri so se razodela čudeža božja. Zovejo jo montaltsko svečenico, ker živi v samostanu Montaltu. Na sebi ima znake Kristovih ran, ki se ob Veliki noči razbolijo in krvavijo. Ljudstvo pripoveduje, da ima opatica izredno veliko priprošnjo pri Bogu in da je ozdravila že nešteto bolnikov. Skrivnostna zadeva je zanimala nekatere italijanske novinarje, da so se podali v južno Italijo in sedaj pripovedujejo svoj sestanek z Eleno Allele, kakor se zove moderna svetnica, na naslednji način:

Elena je dražestno bitje. Stara je kakih 27 let. Velike, temne so njene oči, postava je drobna. Vsa njena osebnost je nekako eterična. Molče nam pruži roko in na sredini dlani opazimo rdečo rano. Nato pripoveduje.

Kot otroka so jo starši dali v kouvent v Noceri, kraj Napolja. Nekoč je pri napornem opravku obolela. Vso mrzlično so jo pripeljali domov k staršem. Ondrvila je kmečno pred neko čudotvorno Marijino sliko. Prevzela jo je velika pobožnost in mladodekle se je začelo intenzivno baviti z verskimi problemi. Najvestneje je proučevala sv. pismo nove zaveze in si je vse prizore tako uporno predočevala, da so se ji v nočeh pa tudi ob belem dnevu javljali v jasnih vizijah.

Nekoč, na veliki petek, je pri cerkveni pobožnosti padla v globoko nezavest. Ne spominja se kaj je doživela tedaj in naslednjega dne. Na Veliko noč se je prebudila . . . in vse domače prebivalstvo je stalo pred hišo ter glasno molilo in prepevalo. Na njenem telesu so našli sveže rane kakor pri Kristu. Tudi okrog glave se ji še danes poznajo sledovi trnjeve krone; opatica jih pokaže z lahno odgrnitvijo tankega pajčolana, ki ga nosi okrog čela.

Novinarji nadalje popisujejo navdušenje, ki vlada med tamošnjim prebivalstvom za čudodelno moderno svetnico. In končno navajajo, da so v Montaltu našli zanimivega tujca. Predstavil se je zaupno za ameriškega filmskega operaterja, ki že precej dolgo čaka na kak nov Elenin čudež, da bi ga posnel za film.

Italija je zabavna dežela. Če ni atentatov, pišejo novine o čudežih in novih svetnikih. Vse to se prijetno čita in zato smo tudi mi prepočnkali gornjo budalost.

Za slab spanec in tisti slab počutek v jutru.

Konečno je tu zdravilo, ki ga rabijo tisoči z velikim uspehom. Ne dela nobene razlike koliko različnih zdravil ste že vzeli brez uspeha, to vas bo presenetilo. Isto mora storiti svoje delo, ali pa vas ne stane nič. Poskusite ga za par dni in čudili se boste, kako hitro boste počutili vračanje zdravja in moči. Isto dela rdečo kri, močne, umirjeno živce ter daje navdušenje in energijo. Odstrani bolečine iz mišic, prečene glavobol, odstrani umazanost jezika, slab duh in zaprtje. Je čudovito za slabo prebavo in napenjanje po jedi in daje zdatno odpomoč v slučaju vnetja mehurja in pogostega scanja.

Če se ne počutite ravno prav, je vaša dolžnost, da poskusite to zdravilo. Zove se Nuga-Tone. Pojdite v lekarno in kupite steklenico. Jemljite ga par dni in če ne boste zadovoljni z rezultati, nesite ostalo nazaj in dobili boste denar povrnjen. Izdelovalci Nuga-Tone hočejo zadovoljiti vse rabitelje tega zdravila, zato jamčijo Nuga-Tone in zahtevajo, da lekarnarji povrnejo denar, ako ne stori vsega kar pričakujete.

Priporočano, jamčeno in na prodaj v vseh lekarnah. —(Adv.)

Največja svetovna zaloga perja in pernic

Mi prodajamo vseh vrst pravo gosje perje in pernice, pravilno očiščeno in pripravljeno pri nas.

Mi imamo celo perje, osmukano perje in prave pernice. Razpošiljamo v vse kraje v Ameriki. Vzore pošiljemo zastonj na zahtevo.

Pišite še danes najstarejši tvrdki perje in gotovo boste zadovoljni. Dept. S.

ALBERT STETZ CO

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Nov. 30-1925) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Pusovolie je pravočasno, da vam listu ne ustavimo. Ako listu ne prejmete, je mogoče vzroku, ker ni bil plačan. Ako je vsi list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vzroku vsled napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je $5.00 in za pol leta pa $2.50. Člani S. N. P. J. dopolnujejo za pol leta $1.50 in za celo leto $3.00.

Za mesto Chicago in Cicero za leto $6.50, pol leta $3.25, za člane $5.00.

Za Evropo stane za pol leta $4.00, za vse leto pa $8.00.

Tedenik stane za Evropo $1.70. Člani dopolnujejo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO
"PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

ima v zalogi sledeče knjige:

AMERIŠKI SLOVENCI—izvirna humna knjiga, obsega 602 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane ... $5.00

Slovensko-Angleški Slovnica—edina poučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, z dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo ... $2.00

Zakon Blagovnije—tolmači narodne zakone in splošni razvoj, knjiga iz katere zamorete črpati mnogo naukov za telesno in duševno delovo ... $1.50

Peter Klodovitan—V Kalifornija—zanimiva povest iz življenja ameriških frančiškanov, in doživljaji rojaka, izvirno opopisujena s slikami ... $1.50

Zaljubljeni—zanimiva povest iz prve Slovenije dosej skrivnega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki. $1.75

Rosalie Bloughes—krasna povest, ki jo je opisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, prelevanil pa Ivan Molek ... $1.00

Zapisnik 8. redne konvencije S. N. P. J., 282 strani mehko vezano, stane samo ... 50c

KNJIGE KNJIŽEVNE MATICE SE DOBE

pri vsiih društvenih tajnikih in drugih zastopnikih, samoč danaj jih imajo v prodaji poleg društvenih tajnikov tudi:

William Sitar, 6404 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Anton Jankovich, 1171 Norwood Rd., Cleveland, Ohio.
Anton Bokal, 731 E. 157th Street, Cleveland, Ohio.
John Kvitanič, 12111 Bonington Ave., West Park, Ohio.
Andrew Vidmich, R. F. D. 7, Box 168, Johnstown, Pa.
John Blatnik, 5555 Russell St., Detroit, Mich.
Frank Skular, 12705 St. Aubin, Detroit, Mich.
John Gobob, Box 144, Rock Springs, Wyo.
Prešernov, 3639 W. 26th Street, Chicago, Ill.

Ali pa pišite pesje na:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Člani S. N. P. J. širite svoj list in pridobivajte nove člane.

J. S. Machar:

RIM

Prelovenil V. M. Zelar.

(Dalje.)

Papeževi in duhovniki so živeli praktično — toda v dušah človeštva je divjal blazni strup. Negacija življenja in grešnost telesa jih je gnala v samote, da bi živeli protinaravno življenje. Rasli so samostani, oživljale se puščave. Egiptsko mesto Oxyrynchus je imelo leta 373. dvajset tisoč nun, deset tisoč menihov! Revži so umevali besede svojih duhovnikov in škofov dobesedno; plazili so se v samote s potrtimi dušami, bičali si telesa; preklinjali svoje rojstvo — in škofje in duhovniki so živeli. Erat quondam, est nunc et semper.

S takimi stvori seveda ni bilo kaj početi v negotovih dobah in vojnih časih: papeži so se oprli na narod, ki je bil robusten, močan in od nekdaj slavnoznan po svoji zvestobi — na Germane. Ti so bili doslej Arianci, toda papeštvo ni nikdar preveč skrupulozno, kadar mešetari za zaklade tega sveta. In Langobardi so naslednika sv. Petra nekoliko pritiskali. Franki pod Pippinom so prišli sv. očetu na pomoč, pregnali Langobarde in dali papežu svet okoli Rima. V tem je bilo tudi kos hvaležnosti iz prejšnjih let: papež je pomagal nekdaj majordomu Pippinu v kočljivem vprašanju njegove vesti: ali je kralj tisti, ki vlada, ali tisti, ki se imenuje kralja? Sv. oče mu je odgovoril tako, da je Pippin lahko z mirno vestjo vrgel svojega kralja s prestola in sedel sam nanj. — Sin Pippinov Karol ("Veliki") je tudi pomagal sv. očetu iz stiske, nakar mu je hvaležni papež postavil na glavo cesarsko krono sv. rimske države. Svet je imel torej spet novega imperatorja — toda tisti, ki ga je postavil za to — je bil rimski škof.

In to dejstvo je pravzaprav začetek zgodovine papežev in ključ do zgodovine srednjega veka, Sofija Petrovna. — —

Končam, kajti izstopiti morava iz tramvaja. Peljala sva se po stari Via Ostiensis in stojiva pred baziliko sv. Pavla. Par beračev stoji pred njo, ciceronov, pobov z razglednicami — sicer mrtvo vseokrog.

In mrtvo znotraj. Sapa ti zastaja v tem gozdu visokih blestečih vitkih stebrov, pozlačenih kaset na stropu in sijajnega tlaka — ampak svetišče? Hiša božja? Prej krasna koncertna ali pa celo plesna dvorana . . .

Morda je bilo kedaj drugače. Poročila o baziliki (pohajajoči iz 5. stoletja), ki je pogorela l. 1823, pravijo, da je zapuščala mogočen vtis. Da so ji bili stebri monoliti iz frigiškega mramorja (seveda "prevzeti" iz antičnih stavb), da so delili pet veličastnih cerkvenih ladij in nosili bronast pozlačen strop. Da je bilo tu v bajni krasoti nakupičenega zlata, srebra in dragega kamenja. In da je bila zgradba lahka, zračna. In da je dihala pobožnost.

Danes bazilika pobožnosti ne diha. Cerkvica v zadnji češki vasici je ima več. Odkritost je izginila, kakor je izginila duša tudi iz te vere in je ostalo le kričanje zlata, barv, profani vtis dvorane, kjer se mešetari. In v medaljonih po stenah so slike papežev, par sto jih je menda, in gledajo na svoje delo . . .

Spredaj v cerkvi stoji triumfalni oblok, na njem mozaiki, imitacija tistih, ki so bili pred požarom tukaj. Ti stari rimski mozaiki! Človek jih vidi tu po vseh cerkvah in se spominja divjanja prvotne cerkve proti slikam in kipom antike. "Ne delaj si podobe, ne od bakra, ne od železa" — da, toda cerkev se je vendarle spet sklonila k podobam, rezbam in kipom, zakaj "podobe so knjige neučenim," je proglasil papež Gregor Veliki. — In pod zmagoslavnim oblokom stoji konfesija, pod njo cibrij in pod njim grob sv. Pavla. Tu leži Hebrejec iz Tarsa, ki je začrtal svetu in človeštvu novo pot in mu dal nov življenski cilj. Gledava skozi izrezljano rozeto v oltarju beli sarkofag in par črk njegovega napisa . . . Ali zares tu počiva? Pobožna matrona Lucilla je baje pokopala tukaj obglavljeno njegovo truplo julija ali augusta l. 64. — knjiga papežev vsaj pripoveduje tako. Pavel je umrl v Rimu, in tukaj sicer lahko verjamemo tudi tradiciji, kajti gotovo so imeli krščanji tako mesto v živem spominu.

Nekaj papeških kipov po stranskih ladjah — pa jih ne bi bilo treba tukaj. Ničesar ni skupnega med njimi in tem preprogarjem, ki si je ustvaril svojo vizijo Sinu človekovega, šel za njo križem sveta, se za njo bojeval in je za njo gotovo navdušeno umrl . . .

Idiva skozi gozd stebrov. Nenadoma zagledava skozi neka odprta vrata zelenje, bujno zelenje dreves, trav in cvetic, greva proti njemu in tiha samostanska idila leži pred nama. Četverokoten križev pot samostanski objema majhen vrt, obok hodnika počiva na nežnih zasukanih stebrih, in tako milo, vonjivo, tiho je ondi. Samo čebele brenče, samo metulji frfotajo po zraku. Opirava se ob naslon, gledava v zelenje, čas beži, a midva ne čutiva bega njegovega. Nemara je tej bohotni travi od usode namenjeno, da se vgnezdi kdaj na razvalinah zidovja in stebrovja one plesne dvorane, ki danes nima več duše. In zeleni praporčki njeni zavihrajo nad tem človeškim delom, kakor vihrajo na Foru, Palatinu in Colosseju. In kaj bo s človeštvom? Nadalje bo rušilo to, kar gradi zdaj s tako težavo. Dela rok in dela duhov . . .

S križevega pota se vrneva v baziliko, in iz bazilike stopiva ven.

— Sofija Petrovna, ali si hočete ogledati nadalje še opatijo San Paublo alle tre Fontane?

— Kaj je tam tam? —

— Tam je baje mesto, kjer je bil Pavel obglavljen; in ko je v padcu njegova glava trikrat po tleh poskočila, je privrelo baje iz zemlje troje studencev, no, in zdaj živi od tega čudeža cela lepa opatija. —

— Ali ne mislite, da je nesramnost, vsa ta mesta tako-le razvlačiti? Ali niso mogli tisti trije studenci tukaj na dan privreti? Da bi bilo vse to skupaj? —

— Vi ste pravoslaven človek, Sofija Petrovna, in ne veste, kaj je to, katoliška ekonomija. Pa za to ne gre — prašanje je bilo: ali hočete iti tja? —

— Prvič nisem pravoslaven človek in drugič ne maram iti tja. Razven, ako hočete vi . . .

— Vrniva se. —

In vračava se po lepi senčni aleji, greva brez besed po stari Via Ostiensis, greva, greva, kakor ljudje v pravljici, da prideva do sivega, visokega obzidja Aurelianovega. Kakor vanjo vsajena, strmi iz njega s špico črna piramida, piramida Cestijeva.

Gaius Cestius, vrstnik cesarju Augustu, je našel tukaj svoje zadnje počivališče. Njegovi nasledniki in dediči mu niso smeli dati vsled edikta edilovega z zlatom pretkanih preprog v grob, zatorej so jih razprodali in mu postavili za skupiček ta nagrobnik, ki je preživel nikar samo mavzolej cesarja samega, marveč tudi vse rimsko cesarstvo. In okrog njega se je nakupičilo modernih grobov — protestantovsko pokopališče — Cimiterio dei Protestanti.

Lepo pokopališče. Črne pinije, in modri baldahin nebesa pobleskava skozi nje. Krasne cvetka dehte tukaj in brezskrbno pojo ptiči.

(Dalje prihodnjič)

BOŽIČ V JUGOSLAVIJI

ali bode z radostjo pozdravljen v marsikateri družini, je odvisno od dobrotnih rojakov v Ameriki.

Pomagati potrebnim je eden glavnih principov teh praznikov, in zapomnite si, da ima darilo dostavljeno že pred božičem, dvakratno vrednost; zato ne odlašajte z pošiljatvijo.

Dostavi vsake denarne pošiljatve posvečamo mi največje skrbi in pažnje, ter s tem zagotovimo, da je denar v najkrajšem času in v polni sveti izplačan.

Z ozirom na naš veliki promet in ker imamo zveze z največjimi bankami v Jugoslaviji, nam je vedno mogoče nuditi najnižje cene.

Tistim, ki žele preživeti božične praznike v Jugoslaviji, priporočamo, da se obrnejo na pojasnila glede božičnega potovanja na naš parobrodni oddelek.

Največja slovenska banka v Ameriki.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE. : : : CHICAGO, ILL.

VARNA BANKA ZA VLAGANJE VAŠIH PRIHRANKOV

TISKARNA S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in šeme, vizitnice, čamike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

CENE ZMERNE, UNIJSKO DELO PRVE VRSTE

VSA POJASNILA DAJE VODSTVO TISKARNE

PIŠITE ZA INFORMACIJE NA NAŠEM NAŠLOVU

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 South Lawndale Avenue, Chicago, Ill.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA